

Т. П. Остапишин,

к.е.н., доцент кафедри банківської справи,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙ

Визначальним фактором, який забезпечує стає економічне зростання, підтримання екологічного балансу на планеті та соціального добробуту, є розвиток науки та прогресивних технологій. Залучення фінансового капіталу для впровадження досягнень науково-технологічного прогресу пов'язано із значними труднощами в багатьох країнах, й Україна не є виключенням у цьому питанні. Створення сприятливого інноваційного клімату у нашому суспільстві потребує рішучих дій уряду, спрямованих на розвиток у першу чергу низки базових напрямів, таких як підвищення конкуренції, захист прав інтелектуальної та промислової власності, покращення фінансового середовища для підтримки інновацій.

Уряди всіх промислово розвинених країн велику увагу звертають на інновації, розуміючи їх роль у забезпеченні економічної стабільності та національної безпеки, й намагаються заохочувати їх в основному фінансовими (податковими, амортизаційними тощо) стимулами [1]. Цей напрям дослідження є надзвичайно важливим у сучасній науці та практиці реалізації стратегії соціально-економічного розвитку України, адже застосування зазначених методів й інструментів у нашій країні залишається неефективним.

Сильними сторонами інноваційного розвитку економіки України є:

- поступова реалізація програм модернізації технологічних потужностей в інноваційних секторах промисловості;
- відносно сприятливі умови зовнішньої торгівлі;
- відносно високий рівень видатків на освіту.

Проте, Україні як молодій державі необхідно частково перейняти та адаптувати позитивний досвід стимулювання науково-технологічної діяльності, який нагромадили зарубіжні країни за певний історичний проміжок часу. Світову практику використання різноманітних інструментів та механізмів стимулювання науково-технологічної діяльності доцільно розглянути на при-

кладі технологічно могутніх й інноваційно розвинених держав світу, що досягли значних результатів у цій сфері.

Досвід таких країн показує важливу роль рівня інформованості суспільства про фінансову підтримку інновацій. Урядовці та керівництво компаній повинні бути інформовані про те, на що виділена фінансова підтримка, що в результаті повинно бути досягнуто і на які етапи життєвого циклу інновації вона направлена.

Одним із найпоширеніших методів, що можуть бути використані урядами для підтримки інноваційної діяльності в країні, є податкове стимулювання. Цей метод дозволяє компаніям скоротити розмір оподаткування як винагороду за виконання інноваційної діяльності. Це, в свою чергу, дозволяє їм знизити загальну вартість інвестицій. Таким чином заохочуються вкладення інвестицій у науково-дослідні розробки в приватному бізнесі, особливо в тих країнах, які не мають достатніх фінансових ресурсів для проведення ефективною інноваційної політики. Цей вид державного регулювання сфери науки, технологій та інновацій почав використовуватися не так давно: податкові преференції вперше були надані японським корпораціям у 1966 році, у США їх запровадили з 1981 року, а вже наприкінці ХХ століття податкові привілеї, що стимулюють фінансування інновацій, отримують корпорації більшості розвинених і нових індустріальних країн.

Податкові інструменти стимулювання мають багато переваг у порівнянні з фінансовими інструментами (грантами, субсидіями тощо). Наприклад, вони потребують меншої бюрократичної роботи на всіх рівнях державної влади, а також мають психологічні переваги як з погляду одержання пільг самими компаніями в результаті їх власних зусиль, так і з політичної точки зору [2].

На сьогодні існує широкий спектр податкових стимулів, які відрізняються як структурою, так і обсягом фінансової допомоги, що надається. Проте, до найпоширеніших стимулів, спрямованих на заохочення інновацій, належать:

- надання податкового кредиту;
- звільнення від сплати податку на певний строк (податкові-канікули) для середніх і малих інноваційно активних підприємств;
- зменшення чи повне звільнення від оподаткування коштів, спрямованих на створення венчурних інноваційних фондів;
- пільгове оподаткування інвестиційних вкладень у малий і середній інноваційний бізнес;
- прискорена амортизація [3].

Практика податкового стимулювання інновацій в Україні характеризується досить низьким використанням пільг інвестиційно-інноваційного та соціально-екологічного характеру. В більшості застосовуються інструменти для підтримки та поточного розвитку окремих сфер бізнесу (космічна галузь, авіа- та автомобілебудування, металургія тощо).

Підвищення конкурентоспроможності національної економіки буде неможливе за існуючого рівня інноваційної активності підприємств, для стимулювання якого необхідними є розширення інвестиційних можливостей для реалізації інноваційних проєктів, підтримка функціонування і розвитку сучасної інноваційної інфраструктури.

Список літератури

1. *Гальчинський А.С., Геєц В.М., Кінах А.К., Семиноженко А.К.* Інноваційна стратегія українських реформ.—К.: Знання України, 2002.— С. 326.
2. *Климова І.Г.* Методи та інструменти фінансово-кредитного механізму державної підтримки інноваційної сфери у країнах з ринковою економікою // Інвестиції: практика та досвід. — № 1. — 2009. — С. 25—27.
3. *Никифоров А.Є., Діба В.М., Парнюк В.О.* Податкове стимулювання інноваційної діяльності // Фінанси України. — № 5. — 2009. — С. 78—86.

УДК 005.931.11

О. А. Островська,

к.е.н., доцент кафедри фінансів підприємств,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНА СПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ У ПРИЙНЯТТІ РІШЕНЬ ЩОДО АНТИКРИЗОВИХ ЗАХОДІВ

Інноваційний розвиток держави передбачає активізацію інвестиційно-інноваційної діяльності суб'єктів підприємництва. Передумовою їх інвестиційної активності є своєчасне фінансування заходів із розширеного відтворення основних засобів і нематеріальних активів. Актуалізується також оновлення та нарощення